

246963

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ
ของห้องสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ประเชิญ ฤกษ์อรุณ

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)
ปีการศึกษา 2554

600251600

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

246963

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ประเชิญ ฤกษ์อรุณ

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

PARTICIPATION BY HEALTH SCIENCE LIBRARIES IN THE
DEVELOPMENT OF INFORMATION RESOURCES

PRACHERN RERGARUN

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
(LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE)

2011

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ
ของห้องสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ชื่อผู้เขียน นางสาวประเชิญ ฤกษ์อรุณ

สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาส พาวินันท์ ประธานกรรมการ

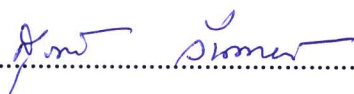
รองศาสตราจารย์ศิริพร ศรีเชลียง

นางพุทธชาด เผ่นโผน

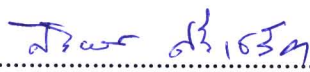
มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุพิพิธ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุภัทรา วันทายนต์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาส พาวินันท์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ศิริพร ศรีเชลียง)

.....กรรมการ
(นางพุทธชาด เผ่นโผน)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ
ของห้องสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ชื่อผู้เขียน นางสาวประเชิญ ฤกษ์อรุณ

ชื่อปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ปีการศึกษา 2554

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาส พาวินันท์ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ศิริพร ศรีเชลียง
3. นางพุทธชาด เผ่นโผน

246963

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ (2) ศึกษาปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ (3) ศึกษาความต้องการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพและ (4) ศึกษาความคิดเห็นต่อขั้นตอนและวิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษา และบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ที่ใช้บริการห้องสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ ในจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดนครนายก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 219 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการทดสอบสมมุติฐานได้แก่ การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (t test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F test) และการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 18-20 ปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตรรองลงมา สาขาวิชาสหเวชศาสตร์ และสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ตามลำดับ

ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ โดยการกรอกแบบฟอร์มให้ห้องสมุดจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศโดยการเสนอแนะรายชื่อนั่งสือ 1 ครั้ง ต่อปี และมีการเสนอแนะหนังสือทางการแพทยภาษาไทมากที่สุด ซึ่งผู้ใชัได้รับหนังสือตามความต้องการและได้ใช้ประโยชน์ภายใน 2 เดือน

ผู้ใ้ประสบปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือหนังสือแต่ละรายชื่อนั่งสือมีจำนวนน้อย หนังสือเก่าและล้าสมัย และหนังสือแต่ละสาขาไม่ได้สัคส่วนกัน ส่วนความต้องการทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า ผู้ใช้มีความต้องการ อยู่ในระดับมาก คือ หนังสือทางการแพทยภาษาไท ฐานข้อมูลออนไลน์ และวารสารทางการแพทยภาษาไท

ผู้ให้บริการห้องสมุดมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก คือ ผู้ให้บริการมีจิตบริการ (service mind) อย่างเสมอภาค ให้ความสะดวกในการยืมหนังสือใหม่ และการสำรวจความต้องการหนังสือ

จากการเปรียบเทียบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า ผู้ใช้ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และสังกัดสาขาวิชาต่างกันมีปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ไม่แตกต่างกัน แต่พบว่า ผู้ใช้ที่สังกัดสาขาวิชาต่างกันมีความต้องการทรัพยากรสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

Thesis Title Participation by Health Science Libraries in the
Development of Information Resources

Student's Name Miss Prachern Rergarun

Degree Sought Master of Arts

Field of Study Library and Information Science

Academic Year 2011

Advisory Committee

1. Asst. Prof. Dr. Prapat Pawinun Chairperson
2. Asscoc. Prof. Siripon Sichaliang
3. Mrs. Bhutachard Penphone

246363

In this survey research investigation, the researcher investigates (1) participation by health science libraries in the development of information resources. The researcher also considers (2) problems encountered in the use of information resources (3) the needs for information resources at health science libraries. Finally, the researcher inquires into and (4) the opinions expressed by selected respondents in respect to the steps and methods used in obtaining information resources for health science libraries.

The sample population consisted of 219 students and operational personnel using services at health science libraries in Pathum Thani and Nakhon Nayok provinces. The instrument of research was a questionnaire.

Using techniques of descriptive statistics for data analysis, the researcher analyzed the collected in terms of frequency distribution, percentage, mean and standard deviation. The researcher also employed the *t* test and *F* test techniques. Additionally, the researcher utilized the method of least significant difference (LSD) paired comparison in cases in which differences were found at a statistically significant level.

Findings are as follows:

Most of the respondents were females between the ages of eighteen and twenty. They were mostly bachelor's degree level students majoring in public health science. Next, in descending order, were those majoring in allied health sciences and nursing science.

Users participated in developing information resources by filling in forms in which suggestion or recommendation to the libraries were made for purchasing specific information resources. They provided annual book list. Most frequently the respondents recommended the purchase of Thai medical books. Libraries would acquire the books recommended and the respondents would be able to use them within two months.

Users faced problems at a moderate level. One such problem was the quantity of each title was insufficient. Books were old and outdated. The fields were disproportionately represented in book holdings. In regard to the need for information resources, it was found that users exhibited the need at a high level for Thai medical books, on-line database, and Thai medical Journals.

Library users exhibited high levels of opinion in the following aspects: an equal display of service mind on the part of all service providers; providing convenient services when borrowing new books; and conducting surveys regarding book needs.

In comparing problems in regard to the use of information resources, the researcher found that users who differed in the demographical characteristics of gender, age, educational level, and status failed to display concomitant differences in the problems they encountered in the use of information resources. However, it was found that users who differed in the demographical characteristic of field of study exhibited parallel differences in their needs to use information resources at the statistically significant level of .05.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาส พาวินันท์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ศิริพร ศรีเชลียง และอาจารย์ พุทธชาด แผ่นโพน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา และแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จนกระทั่งวิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณนักศึกษา และผู้ปฏิบัติงาน ที่ให้บริการห้องสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ ทุกท่านที่ตอบแบบสอบถาม เพื่อน ๆ ปริญญาโทรุ่นที่ 14 และบรรณารักษ์ในห้องสมุด วิทยาศาสตร์สุขภาพ ทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือในการจัดเก็บข้อมูล และให้กำลังใจ ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่และครอบครัว รวมทั้งเพื่อน ๆ ที่ทำงาน ที่คอยห่วงใยและคอยให้กำลังใจ และกระตุ้นเตือนผู้วิจัยตลอดมาด้วยความรักและปรารถนาดี ตั้งแต่เริ่มศึกษาจนกระทั่งทำวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายขอขอบคุณมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เป็นแหล่งให้เรียนรู้ชีวิตและสังคม ของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับปริญญาโท ทั้งนี้เพราะเป็นองค์ประกอบสำคัญ ส่วนหนึ่งที่ทำให้การศึกษาสำเร็จลงอย่างสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน

ประเชิญ ฤกษ์อรุณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
สารบัญตาราง.....	(12)
สารบัญภาพ.....	(14)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 บรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศ.....	9
การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ.....	21
การบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61

บทที่	หน้า
การรวบรวมข้อมูล	63
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	65
ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ของห้องสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ.....	69
ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดวิทยาศาสตร์- สุขภาพ.....	75
ตอนที่ 4 ความต้องการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดวิทยาศาสตร์ สุขภาพ.....	76
ตอนที่ 5 ความคิดเห็นต่อขั้นตอนและวิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ของห้องสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ.....	77
ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน	79
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	86
สรุปผลการวิจัย	88
อภิปรายผลการวิจัย	90
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	97
ภาคผนวก.....	99
ก หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย.....	99
ข หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถาม.....	101
ค แบบสอบถาม	103
บรรณานุกรม	113
ประวัติผู้เขียน.....	121

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง	65
2	จำนวนและร้อยละของความถี่ในการใช้บริการห้องสมุด.....	67
3	จำนวนและร้อยละของการยืมหนังสือ	67
4	จำนวนและร้อยละการอ่านบทความวิชาการจากวารสาร	68
5	จำนวนและร้อยละการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์.....	68
6	จำนวนและร้อยละการใช้บริการห้องสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพอื่น	69
7	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างทราบการเสนอแนะสั่งซื้อทรัพยากร- สารสนเทศ	69
8	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเคยเสนอแนะให้ห้องสมุดจัดหา ทรัพยากรสารสนเทศ	70
9	จำนวนและร้อยละของวิธีการสั่งซื้อทรัพยากรสารสนเทศ.....	70
10	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมแนะนำการสั่งซื้อ ทรัพยากรสารสนเทศเข้าห้องสมุดในวาระ	71
11	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการแนะนำสั่งซื้อ ทรัพยากรสารสนเทศเข้าห้องสมุด	71
12	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการสั่งซื้อทรัพยากร- สารสนเทศ	72
13	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างได้รับการติดต่อกลับจากห้องสมุด	73
14	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างได้รับการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศ ตรงกับความต้องการ	73
15	ค่าเฉลี่ยระยะเวลาการสั่งซื้อทรัพยากรสารสนเทศ	74

ตาราง	หน้า
16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ.....	75
17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการทรัพยากรสารสนเทศ	76
18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อขั้นตอนและ วิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ	77
19 เปรียบเทียบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการห้องสมุด.....	79
20 การเปรียบเทียบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการ ห้องสมุดต่อปัญหาทรัพยากรสารสนเทศทางการแพทย์ของห้องสมุด วิทยาศาสตร์สุขภาพโดยจำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษา.....	80
21 การเปรียบเทียบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการ ห้องสมุดต่อปัญหาทรัพยากรสารสนเทศทางการแพทย์ของห้องสมุด วิทยาศาสตร์สุขภาพโดยจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา	80
22 เปรียบเทียบความต้องการทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการห้องสมุด .	81
23 ตารางเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ใช้บริการห้องสมุดที่มีต่อขั้นตอน และวิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ	82
24 การเปรียบเทียบความต้องการทรัพยากรสารสนเทศทางการแพทย์ ของห้องสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพโดยจำแนกตามกลุ่มอายุ	82
25 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อขั้นตอนและวิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ทางการแพทย์ของห้องสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยจำแนกตามกลุ่มอายุ .	83
26 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการทรัพยากรสารสนเทศทางการแพทย์ ของห้องสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา.....	84
27 ผลการเปรียบเทียบความต้องการทรัพยากรสารสนเทศทางการแพทย์ ของห้องสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพรายคู่โดยจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา.....	85

สารบัญภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
1 ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา.....	6